

Filmfakta**Ämne:** Samhällskunskap**Ålder:** Från 14 år (H, Gy)**Speltid:** 20 minuter**Svenskt tal med svensk text****Produktion:** Mediaeffekt i samarbete med Kunskapsmedia**Undervisningen ska behandla följande innehåll enligt läroplan****Samhällskunskap (grundskolan)***Eleverna ska ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att:*

- reflektera över hur individer och samhällen formas, förändras och samverkar,
- analysera och kritiskt granska lokala, nationella och globala samhällsfrågor ur olika perspektiv,
- reflektera över mänskliga rättigheter samt demokratiska värden, principer, arbetssätt och beslutsprocesser.

Samhällskunskap (åk 7–9)*Individer och gemenskaper*

- Ungdomars identiteter, livsstilar och välbefinnande och hur detta påverkas, till exempel av socioekonomisk bakgrund, kön och sexuell läggning.

Beslutsfattande och politiska idéer

- Aktuella samhällsfrågor, hotbilder och konflikter i Sverige och världen.

Samhällskunskap (Gymnasiet)

Undervisningen i ämnet samhällskunskap ska ge eleverna förutsättningar att utveckla följande:

1. Kunskaper om demokrati och de mänskliga rättigheterna såväl de individuella som de kollektiva rättigheterna, samhällsfrågor, samhällsförhållanden samt olika samhällens organisation och funktion från lokal till global nivå utifrån olika tolkningar och perspektiv.
2. Kunskaper om historiska förutsättningar betydelse samt om hur olika ideologiska, politiska, ekonomiska, sociala och miljömässiga förhållanden påverkar och påverkas av individer, grupper och samhällsstrukturer.

© Kunskapsmedia Group Stockholm AB, MMXIX
Filmnr: 1791KM**Filmens innehåll**

I medierna talas det om våldsbejakande extremister som bränner, spränger bomber och orsakar förödelse. Både här hemma och i avlägsna delar av världen. I många fall visar sig extremism också bortom mediernas fokus. Till exempel som hot och trakasserier på nätet.

I den här filmen berättar vi om vad våldsbejakande extremism är, vilka grupper som är verksamma i Sverige, hur de utövar våld och vem det riktas mot. Vi ska bland annat träffa Jonas Trolle, Chef för CVE (Center mot våldsbejakande extremism) samt Christer Mattsson, forskare vid Segerstedtsinstitutet. Vi får även träffa en före detta våldsam extremist.

En film för elever i högstadiet och gymnasiet i ämnet samhällskunskap.

Våldsbejakande extremism

Kapitel i filmen

- Inledning (00:00–01:59)
- Vad är våldsbejakande extremism? (02:00–03:03)
- Vilka extremistgrupper finns i Sverige? (03:04–05:04)
- Hot som vapen för att sprida rädsla (05:05–06:19)
- Vem riskerar att bli våldsbejakande extremist? (06:20–07:09)
- Vilka är människorna bakom våldet? (07:10–07:30)
- Historien om en jihadistisk extremist (07:31–10:15)
- Exempel på vänsterextremism (10:16–11:29)
- Peters resa i extremhögern (11:30–14:26)
- Hur kan man få hjälp att hoppa av? (14:27–17:04)
- Hur har samhället förberett sig för att möta hotet? (17:05–17:45)
- Vad kan skolan göra för att motverka rekrytering och radikalisering? (17:46–SLUT)

Innan filmen

Vad vet vi?

Låt eleverna först fundera ensamma över vad de vet om våldsbejakande extremism. Sedan diskuterar eleverna två och två eller i grupper om vad de kommit fram till. Gör till sist en gemensam tankekarta på tavla eller med ett digitalt verktyg där ni sammanfattar det eleverna vet.

Gissa ordet

Låt eleverna först själva och sedan i par försöka förklara följande begrepp:

logik	extremist
radikal	radikaliseringsfas
radikalisering	inskränker
våldsbejakande	benägen
bålverk	

Diskutera gemensamt era förklaringar samt skriv upp det ni kommer fram till på klassrummets whiteboard/ digitala verktyg, för att gå igenom igen efter filmen.

Diskussionsfrågor till filmen

Innan ni startar en diskussion kring filmen i gruppen är det viktigt att läraren/ledaren funderar igenom hur man ska hantera diskussionen och svaren. Dela gärna upp gruppen i mindre grupper och låt deltagarna först skriva ned sina svar. Diskussionsfrågorna är indelade enligt filmens kapitel.

Inledning (00:00–01:59)

- Vad tänker du när du hör "våldsbejakande extremism"?

Vad är våldsbejakande extremism? (02:00–03:03)

- "Våldsbejakande extremism är när en person eller organisation bestämmer sig för att förändra ett samhälle med våld och med terror i syfte att påverka det på ett odemokratiskt sätt" säger Jonas Trolle i filmen. Vad innebär det i praktiken? Tror du att det går att förändra ett samhälle på det sättet? Hur i så fall?
- "De vinner lite granna om vi blir rädda, om vi vidtar åtgärder som inskränker våran frihet" säger Christer Mattson i filmen. Vad menar han med det?

Vilka extremistgrupper finns i Sverige? (03:04–05:04)

- Vilka extremistgrupper dominerar i Sverige?
- I filmen får vi se en bild som visar likheter och olikheter mellan extremistgrupper i Sverige. Hur skulle du sammanfatta den?

Hot som vapen för att sprida rädsla (05:05–06:19)

- Extremistgrupper använder även hot om våld och trakasserier. Hur gör de det? Vilka drabbas av dessa hot?
- I filmen visas ett exempel där en journalist hotats. Hur gör extremisterna i exemplet för att hota journalisten? Vad tror du att de vill uppnå med sina hot?

Vem riskerar att bli våldsbejakande extremist? (06:20–07:09)

- I filmen får vi se exempel på riskfaktorer som kan leda till radikalisering. De delas upp enligt "individfaktorer", "gruppfaktorer" och "samhällsfaktorer". Ge exempel på några av faktorerna och förklara vad de innebär.

Vilka är människorna bakom våldet? (07:10–07:30)

- Vilka blir extremister? Fundera och diskutera tillsammans.
- Finns det de som inte är våldsbejakande, men ändå är extremister?

Människorna bakom våldet – Historien om en jihadistisk extremist (07:31–10:15)

- Malik radikaliserades och rekryterades av IS. Hur började det för honom?
- Varför tror du att Malik rekryterades?
- Hur lyckades Malik släppas från IS?
- Varför tror du att Malik inte hade någon att prata med efter vad som hänt?

Våldsbejakande extremism

Människorna bakom våldet – Exempel på vänsterextremism (10:16–11:29)

- Varför tror du att vänsterextremisterna ville slåss mot nazisterna?

Människorna bakom våldet – Peter i extremhögern (11:30–14:26)

- Hur var Peters uppväxt i Arvika?
- Peter hävdar att det var skolan, "som genom att stämpla honom som rasist tvingade honom in i ett hörn." Vad tror du att han menar med det?
- Vilka goda upplevelser hade Peter till en början i sitt umgänge med nazisterna?
- Tror du att en ensam extremist är benägen att oprovoceerat utföra våldshandlingar ute i samhället på samma sätt som i grupp? Resonera tillsammans i klassen.
- Peter säger att det var ett krig som pågick, och att "vi var tvungna att utföra de här våldshandlingarna." Vad tror du att han menar med det?
- Vad var det som fick Peter att lämna nazist-gruppen?

Hur kan man få hjälp att hoppa av? (14:27–17:04)

- Vilka anledningar kan finnas för att man väljer att hoppa av en extremistisk rörelse?
- "Vi måste faktiskt acceptera att ta emot människor med extrema åsikter, men utan vilja att utöva våld, in i en förnyad samhällsgemenskap." säger Christer Mattson. Han uttrycker sig lite krångligt, vad menar han med det han säger?
- "Om man har varit inne i en organisation så är man oftast väldigt ensam den dagen man väljer att hoppa av" säger Jonas Trolle i filmen. Vad menar han med det?
- Varför är avhopp-organisationer viktiga för de som vill lämna?

Hur har samhället förberett sig för att möta hotet? (17:05–17:45)

- Nämn några saker som Center mot våldsbejakande extremism har i sitt uppdrag.

Vad kan skolan göra för att motverka rekrytering och radikaliserings (17:46–SLUT)

- Vad innebär det att de här rörelserna är "sektaristiska"?
- Varför är skolan så viktig för att motverka rekrytering och radikaliserings?
- Varför är det viktigt att lära sig att diskutera med de som har andra erfarenheter, perspektiv och åsikter?
- Varför är det bra om så många som möjligt vet vad våldsbejakande extremism är?

Efter filmen

Vad visste vi?

Gå igenom sammanfattningen från "vad vet vi" som skrevs innan filmen och kontrollera vad ni visste då och vad ni vet nu. Undersök om det är något ni fortfarande är osäkra på och måste undersöka vidare.

Gissa ordet

Gå igenom orden under "gissa ordet" som skrevs innan filmen och kontrollera om ni nu förstår vad begreppen betyder, eller om ni måste undersöka vidare.

Diskutera tillsammans

Vad kan leda en människa in i våldsbejakande extremism? Diskutera tillsammans. Klassen kan delas upp i mindre grupper som diskuterar först, för att sedan föra en gemensam diskussion.

Fördjupning

Dela in klassen i grupper om tre till fyra elever. Låt varje grupp välja ett ämne kring våldsbejakande extremism. Eleverna hittar själva det de är intresserade av, eller väljer något nedan.

- Välj en våldsbejakande extremist-grupp som är aktiv i det svenska samhället. Vilka mål har de och hur går de till väga för att försöka nå sina mål? Hur rekryterar de medlemmar?

- Hur förberett är det svenska samhället för att möta hoten från våldsbejakande extremism? Hur försöker staten förhindra att våldsbejakande extremister t.ex. utför attacker? Ta reda på mer om det förebyggande arbetet i Sverige.

- Undersök mer kring männen i våldsbejakande extremistgrupper. Vilka är de, hur mår de, ungefär i vilken ålder ansluter de sig? Vilka mål hoppas de uppnå genom att ansluta sig?

- Undersök mer kring kvinnorna i våldsbejakande extremistgrupper. De flesta våldsbejakande extremister är män, men det finns också kvinnor i dessa grupperingar. Varför ansluter de sig till extremistgrupper, skiljer sig kvinnornas anledningar mot hur männen resonerar? Hur tydliga är könsrollerna i de olika grupperingarna?

Grupperna skapar en presentation som de sedan håller för hela klassen. Efter varje presentation kan med fördel en gemensam diskussion föras i hela klassen.